

Obsah

AKTUALITY

Ze zasedání Výkonného výboru KA ČR.....	2
Aplikační doložky k ISA 700 a 720.....	2
Noví auditoři složili slavnostní slib.....	3
Setkání auditorů a asistentů auditora ve Znojmě.....	4
Slovenská komora auditorů si zvolila nové vedení.....	5

TÉMA ČÍSLA – FINANČNÍ NÁSTROJE

Editorial.....	6
Srovnání pojetí finančních nástrojů v českých účetních předpisech a IFRS (Petr Kříž, Milan Zelený, Jakub Kolář).....	7
IFRS 9: Nový standard pro finanční nástroje (Ivana Smejkalová).....	10
Historie vzniku a schvalování IFRS 9.....	13
Audit opravných položek k úvěrům a pohledávkám (Eva Seifertová Schmidtová, Jan Zedník).....	14
K auditu závazků vůči úvěrovým institucím (Pavel Dolák, Petra Baranová).....	17
Audit zajišťovacího účetnictví (Michal Kubeš).....	19
Rozhovor s Petrem Koblícem O burzovním světě, účetních předpisech a regulaci.....	20
Test: Finanční nástroje.....	23

LIDÉ A FIRMY.....	24
-------------------	----

e-příloha Auditor 9/2016

- Právo
- Zaznamenali jsme

Toto číslo vyšlo **2. 12. 2016**
Uzávěrka pro příjem podkladů
pro další číslo je **5. 12. 2016**

Opět o zprávách auditora

Pavel Kulhavý

Možná si ještě vzpomenete na loňský úvodník, kde jsem upozorňoval na změny, které nás tehdy čekaly ve zprávách auditora pro rok

2015. Pokud si nevzpomenete na úvodník, věřím, že si vzpomenete na obavy, které jsme jako auditoři měli loni v souvislosti s tehdejší legislativní změnou. Ta upouštěla od praxe, kdy bylo možné výroky auditora k výroční zprávě uvést v samostatné zprávě, a naopak vyžadovala, aby auditor vypracoval jen jednu zprávu obsahující všechna vyjádření vztahující se k povinnému auditu.

Náš výbor pro metodiku auditu tehdy k uvedené problematice odpovídal na desítky dotazů, připravil a zveřejnil doporučení auditorům a aktivně se zapojil do školení, která komora ke změnám ve zprávách auditora organizovala. Letos na jaře přestaly takové dotazy na náš výbor přicházet. Z diskusí s mnoha auditory i ze své vlastní auditorské činnosti usuzuji, že v praxi nakonec loňská změna ve zprávách auditora nezpůsobila auditorům takové komplikace, jak se mnozí z nás před rokem obávali.

Letošní úvodník o práci Výboru pro metodiku auditu musím opět věnovat zprávám auditora, protože i pro rok 2016 nás čekají velké změny. Věřím, že podobně, jako jsme úspěšně zvládli výše uvedenou změnu v roce 2015, zvládneme i ty změny letošní.

V době, kdy čtete tyto řádky, je již po sněmu KA ČR, jemuž byl předložen návrh novely aplikační doložky ke standardu ISA 700 týkající se zpráv auditora a také související novely aplikační

doložky ke standardu ISA 720, která se týká odpovědnosti auditora ve vztahu k výroční zprávě. Předpokládám, že navrhované změny obou aplikačních doložek, které připravoval náš výbor celý rok, sněm schválí.

Jaké hlavní změny ve všech zprávách auditora pro rok 2016 nás tedy čekají? Jde především o změny ve struktuře zprávy, kde například odstavec s výrokem auditora již nebude na konci, ale na začátku zprávy. Zároveň se ve všech zprávách významně rozšíří například popis povinností a odpovědností auditora.

Další a ještě větší obsahové změny se budou povinně týkat pouze zpráv auditora k účetním závěrkám subjektů veřejného zájmu. U nich bude muset auditor nově uvádět například podrobné a konkrétní informace o klíčových rizicích a reakcích auditora na ně. Někteří uživatelé očekávají, že i po zakrytí jména auditované společnosti ve zprávě auditora dokážou z textu naší nové zprávy poznat, o jaký subjekt veřejného zájmu se jedná. Jde tedy opravdu o revoluční změnu v porovnání se současným stavem. U kotovaných společností jsou tato nová zveřejnění povinná již pro účetní závěrky za rok 2016, u zbývajících subjektů veřejného zájmu až pro účetní závěrky za období začínající po 17. červnu 2016.

Výbor pro metodiku auditu bude podobně jako v minulosti poskytovat auditorům i v souvislosti s letošními změnami maximální podporu pro ulehčení jejich práce.

Pavel Kulhavý
předseda Výboru pro
metodiku auditu KA ČR

Ze zasedání Výkonného výboru KA ČR

Výkonný výbor se na svém zasedání, které se uskutečnilo 7. listopadu, zabýval jak standardní agendou, tak aktuálními činnostmi jednotlivých odborných výborů KA ČR. Významným bodem programu byla příprava a schválení materiálů, které budou předloženy listopadovému sněmu auditorů.

Výkonný výbor schválil:

- návrh Výboru pro auditorské zkoušky na osvobození žadatele od dílčí části auditorské zkoušky ve smyslu § 8 odst. 3 ZoA,
- návrh usnesení sněmu,
- zásady pro volbu členů prezidia.

Výkonný výbor dále projednal:

- a schválil návrh postupu při provádění dohledu nad školeními v rámci KPV,
- a schválil žádost auditorky o zproštění mlčenlivosti,
- uložení trvalého zákazu auditorské činnosti ve správním řízení,
- informaci a podněty vznesené na setkání auditorů a asistentů

se zástupci KA ČR, které se uskutečnilo 19. října ve Znojmě,

- návrh metodické pomůcky pro SME/SMP týkající se úplnosti a obsahu auditorského spisu u menších auditorských zakázek,
- informace z Výboru pro regulaci profese ohledně možnosti uspořádání semináře pro subjekty veřejného zájmu,
- a schválil návrh modifikace interní směrnice B22 týkající se postupu při vymáhání příspěvků a pokut uložených v kárném řízení,
- a schválil návrh modifikace interní směrnice B6 týkající se zásad hospodaření KA ČR,
- připomínky k materiálům pro listopadový sněm a návrh jejich vypořádání,
- personální záležitosti a schválil personální změny na úřadu KA ČR,
- žádost obvodního soudu o odborné stanovisko,
- a neschválil nabídku International Institute of Certified Professional Accountants

na členství KA ČR v této organizaci

a vzal na vědomí:

- informace pracovní skupiny o přípravách školení na spis auditora,
- informaci o plnění rozpočtu za období leden–září 2016,
- informaci o slibu nových auditorů,
- vyjádření RVDA k návrhu aplikačních doložek k ISA 700 a 720 a k návrhu druhé novely Etického kodexu,
- zápisy ze zasedání prezidia, výborů a komisí,
- pozvánku na odborný seminář Hospodářské komory,
- připomínku ČKAIT k vládnímu Akčnímu plánu boje s korupcí na rok 2017,
- legislativní monitoring,
- statistiku uložených kárných opatření.

Jiří Mikyna
ředitel úřadu
Komory auditorů ČR

Aplikační doložky k ISA 700 a 720

S tímto číslem časopisu Auditor dostávají auditori v tištěné podobě aplikační doložku k ISA 700 a aplikační doložku k ISA 720 ve znění schváleném sněmem, který se konal 21. listopadu.

Aplikační doložka k ISA 700 týkající se požadavků právních předpisů na zprávu auditora je účinná pro audity účetních závěrek sestavených za období končící 15. prosince 2016 nebo po tomto datu. Aplikační doložka k revidovanému ISA 720 upravující povinnosti auditora týkající se ostatních informací je rovněž účinná pro audity účetních závěrek sestavených za období končící 15. prosince 2016 nebo po tomto datu.

Všechny vnitřní předpisy a etický kodex ve znění schváleném sněmem budou k dispozici pouze v elektronické podobě, na webových stránkách komory budou zveřejněny do 30 dnů po datu konání sněmu. Jsou to například statut, zkušební řád, nová směrnice pro postup při osvobozování od dílčích částí auditorské zkoušky, dozorčí řád, kárný řád, vnitřní předpis pro kontinuální profesní vzdělávání auditorů, směrnice pro odbornou praxi asistentů auditora, etický kodex a další.

Noví auditoři složili slavnostní slib

V sídle Komory auditorů ČR se 24. října uskutečnil slavnostní slib nových auditorů. Dle zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech, a příslušných vnitřních předpisů komory bylo podmínkou zápisu do rejstříku auditorů složit deset, resp. jedenáct nebo dvanáct písemných zkoušek a zároveň splnit povinnou tříletou praxi asistenta auditora. Noví auditoři přišli složit slib do rukou prezidentky komory Ireny Liškařové tak, jak stanoví zákon.

Skládání slibu a předávání nových oprávnění se dále za komoru zúčastnil člen Výkonného výboru a předseda Výboru pro správu profese KA ČR Tomáš Brumovský.

Slib auditorů proběhl ve slavnostní atmosféře. Předáním oprávnění skončila formální část setkání a následovala neformální debata, ve které měli noví auditoři příležitost sdělit si své dojmy a zážitky z náročné cesty za získáním auditorského oprávnění.

V tabulce uvádíme seznam nových auditorů, mezi nimiž jsou i čtyři auditoři (s ev. č. 2398 až 2401), kteří složili slib v květnu a v srpnu 2016.

Přítomní zástupci komory popřáli novým auditorům hodně úspěchů při výkonu auditorské profese, poděkovali jim za jejich názory, které se týkaly jak zkouškového systému, tak i praxe asistentů auditora. Jejich osobních názorů si vedení komory velice váží a bude

Jméno a příjmení	Ev. č.	Zaměstnavatel
Ing. Dita KAVÁLKOVÁ	2398	OSVČ, praxi vykonávala u auditorské společnosti Rödl & Partner Audit, s.r.o.
Ing. Růžena STRNADOVÁ	2399	EURO-Trend Audit, a.s.
Ing. Andrea ZAJÍČKOVÁ	2400	ICM, s.r.o., praxi vykonávala též u auditorky Ing. Ludmily Burešové
Ing. Lenka PETŘVALSKÁ	2401	WARIDO audit s.r.o.
Ing. Marie TAUCHMANOVÁ	2402	AD auditoři a daňoví poradci a.s.
Ing. Radka DUCHÁČKOVÁ	2403	AUDITOR Praha s.r.o.
Ing. Eva ŠMAHOVÁ	2404	Moore Stephens s.r.o.
Ing. Nela BRÁZDOVÁ	2405	AUDITORIA s.r.o., praxi vykonávala též u auditorské společnosti AZP CZ s.r.o.
Ing. Lenka SLEPIČKOVÁ	2406	AUDITOR Praha s.r.o.
Ing. Erik ĎURKÁŇ	2407	Mazars Audit s.r.o.
Ing. Pavel HEJNÝ	2408	NEXIA AP a.s.
Ing. Šárka DVOŘÁKOVÁ	2409	Ernst & Young Audit, s.r.o.
Ing. Markéta BENEŠOVÁ	2410	ZH BOHEMIA, spol. s r.o.
Ing. Barbora KNĚZŮ	2411	EDM Utilitas Audit, s.r.o., praxi vykonávala u auditorské společnosti AVK spol. s r.o.

jich využívat při organizování další činnosti komory, při tvorbě či aktualizaci předpisů apod.

Všem novým auditorům blahopřejeme a přejeme hodně

štěstí při vykonávání auditorské profese.

Libuše Šnajdrová
evidence auditorů KA ČR

Setkání auditorů a asistentů auditora ve Znojmě

Výbor pro správu profese (VSP) uspořádal 19. října ve Znojmě setkání auditorů a asistentů auditora se zástupci Komory auditorů ČR. Za volené orgány komory se setkání zúčastnil předseda Výboru pro správu profese Tomáš Brumovský, dále členové tohoto výboru Jiří Vrba a Jiří Ficbauer. Za úřad byla přítomna Libuše Šnajdrová.

Tomáš Brumovský přivítal všechny zúčastněné a nastínil program setkání, jehož hlavním tématem byly vybrané povinnosti auditorů vyplývající z novely zákona o auditorech účinné od 1. října 2016, dále kvalita práce auditora, nezávislost auditora, etický kodex a evropská legislativa, informace o datových schránkách. Velký prostor byl ponechán diskusi.

Jiří Vrba seznámil přítomné auditory s vybranými ustanoveními z novelizované úpravy zákona o auditorech (ZoA). Vysvětlil nutnost novely ZoA, její návaznost na jiné právní předpisy a jejich novelizaci. Zaměřil se zejména na ustanovení § 13 až § 14i zákona o auditorech a zdůraznil, že vybrané kapitoly z etického kodexu jsou již „povýšeny“ do zákona. Dále se zaměřil na ustanovení týkající se povinnosti zachovávat mlčenlivost, na zprávu auditora, spis auditora a na systém zajištění kvality. Upozornil auditory, že od 1. října 2016 se u pravomocně uložených kárných opatření musí zveřejnit i celý výrok. Novým zákonem se výrazně zvyšuje odpovědnost auditorů a rozsah jejich povinností.

Účastníkům setkání byl poskytnut jeden z možných vzorů zprávy auditora, zpracovaných VSP, který bude v rámci novelizované aplikační doložky k ISA 700 předložen listopadovému sněmu ke schválení. Přítomní byli rovněž seznámeni s variantami aplikační doložky k ISA 720 („s a bez nefinančních informací“). Jiřího Vrba průběžně doplňovali Tomáš Brumovský a Jiří Ficbauer.

Auditoři byli dále informováni o problematice zřizování datových schránek statutárním auditorům a obdrželi písemnou informaci o postupu při jejich zřizování.

Jako obvykle byla velká část setkání věnována dotazům a připomínkám auditorů. Do diskuse se zapojili téměř všichni přítomní. Vyplývaly z ní následující připomínky, které by měly být zváženy vedením komory jako náměty ke zlepšení podmínek pro práci auditorů:

1) Stanovení pracovního času auditu – k tomuto tématu proběhla velká diskuse. Účastníkům se dostalo vysvětlení, že v ČR toto neumožňuje současný právní řád, hrozí pokuty od Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Ceníky advokátů a notářů, které byly v diskusi zmíněny, jsou podloženy zákonem nebo příslušnou vyhláškou (a jsou centrálními orgány „trpěny“ vzhledem k jejich

tradici). Ostatní komory nesmějí v podmínkách současné legislativy ceníky ani jakoukoliv jejich obdobu vytvářet. Přesto bylo v diskusi uvedeno srovnání se situací na Slovensku.

2) Byl vysloven požadavek, aby vedení komory vyvíjelo v budoucnu větší aktivitu při vyjednávání lepších podmínek pro auditory – zejména v legislativním procesu či rozšiřování možností pro auditorskou činnost. Zároveň byl vznesen námět na větší transparentnost při této činnosti, např. informováním členů komory o probíhajících jednáních s jinými státními institucemi.

Tento požadavek byl přednesen na jednání výkonného výboru, který přislíbil, že se jím bude zabývat.

3) V souvislosti s bodem 2) byl vznesen požadavek obnovit jednání s NKÚ o spolupráci při kontrolách, a to pro všechny auditory, kteří by prošli školením. Tato jednání započal výkonný výbor, který pracoval v období 2010–2014. Auditoři požadují, aby tato jednání o spolupráci byla obnovena co nejdříve a aby byli o probíhajícím jednání informováni.

Tento požadavek byl přednesen na jednání výkonného výboru, který přislíbil, že se jím bude zabývat.

4) V souvislosti s bodem 2) byl dále vysloven požadavek, aby se auditoři mohli zúčastnit připomínkování návrhů zákonů (na Slovensku údajně takový systém funguje).

VSP se tímto požadavkem zabýval. Na internetové adrese <https://apps.odok.cz/veklep> je pro veřejnost přístupná elektronická knihovna, tzv. VeKLEP, tj. eKLEP pro veřejnost, v níž jsou vládní dokumenty z eKLEP (Elektronická knihovna legislativního procesu) legislativní povahy, které se nacházejí ve schvalovacím procesu. Materiály jsou průběžně upravovány příslušnými zaměstnanci státní správy v neveřejném informačním systému eKLEP a jsou v jednotlivých fázích tvorby a schvalování prezentovány veřejnosti knihovnou VeKLEP. Jde zejména o následující návrhy legislativních dokumentů: návrhy věcných záměrů zákonů, návrhy zákonů, návrhy zákonných opatření Senátu, návrhy nařízení vlády a návrhy vyhlášek. Veřejnost zde může sledovat životní cyklus jednotlivých materiálů od jejich tvorby až ke schválení nebo zamítnutí.

Připomínky k návrhům zákonů, které se týkají činnosti auditorů, mohou auditoři zasílat na komoru. Komora je jako profesní organizace připomínkovým místem a bude se jimi dále zabývat.

- 5) Auditoři se také dotazovali, zda nepřipadá v úvahu zeštíhlení kontrolního oddělení komory v souvislosti s přenesením kontrol kvality u auditorů provádějících audity subjektů veřejného zájmu na RVDA.

Tato připomínka byla konzultována s oddělením kontroly kvality. Spolupráce na kontrolách kvality s RVDA není zatím jednoznačně nastavena. Je to nový proces, který se v současné době teprve projednává.

- 6) Někteří auditoři poukazovali na cenu školení, která jim připadá vysoká.

Předseda VSP Tomáš Brumovský přislíbil, že přednesené náměty budou předány Výkonnému výboru a dalším příslušným výborům a auditoři budou o projednání těchto podnětů postupně informováni prostřednictvím časopisu Auditor.

Setkání ve Znojmě bylo věcné, atmosféra chvílemi bouřlivá, nicméně vše probíhalo korektně.

Tomáš Brumovský

Výbor pro správu profesie KA ČR

Libuše Šnajdrová

evidence auditorů KA ČR

Slovenská komora auditorů si zvolila nové vedení

Na shromáždění, které se konalo 27. října, si členové Slovenské komory auditorů (SKAU) zvolili nového prezidenta a členy vedení komory na funkční období 2016–2020. Prezidentem byl zvolen Milan Mozolák (ALFA Audit) z Piešťan, viceprezidentkou pro ekonomiku se stala Mária Horváthová (MF SR) a viceprezidentem pro soustavné vzdělávání Štefan Fabian (Interaudit Prešov). Předsedou Dozorčí rady se stal Milan Petko (FO Banská Bystrica) a předsedou Disciplinární komise byl zvolen, již potřetí za sebou, Jozef Škultéty (Košice Audit).

Členové shromáždění také schválili novelu etického kodexu auditora SKAU a novely vnitřních předpisů, které bylo třeba sladit s evropskou legislativou účinnou od června tohoto roku.

SKAU má v současnosti více než tisíc členů, kterými jsou fyzické a právnické osoby. V roce 2001 se stala členem Mezinárodní federace účetních (IFAC) a v roce 2002 členem Federace evropských účetních (FEE).

-av-

Editorial

Vydání, které právě držíte v ruce, přináší informace užitečné pro auditory účetních závěrek, ať již připravených podle zákona o účetnictví a navazujících prováděcích předpisů, nebo podle IFRS. IFRS není zmíněno náhodou. Téma si to žádá už proto, že finanční nástroje jsou přece jenom v IFRS uchopeny koncepčněji než v českých předpisech, jak uvidíte v článku přinášejícím srovnání mezi IFRS a českými účetními předpisy autorů Jakuba Koláře, Milana Zeleného a Petra Kříže.

Při zpracování tématu není možné obejít nový standard IFRS 9 Finanční nástroje, který bude povinný od roku 2018, a to zejména v souvislosti s dlouhou dobou přípravy standardu, která bude uzavřena přijetím IFRS 9 Evropskou unií ještě do konce roku 2016. Společnosti se na IFRS 9 potřebují včas připravit a auditor vybavený potřebnými znalostmi jim

v tom může významně pomoci. Stěžejní článek tohoto vydání autorky Ivany Smejkalové upozorňující na nutnost připravit se včas na přechod na nový standard přináší užitečný přehled nejdůležitějších změn. Navíc se dá očekávat, že alespoň některé ze změn, které přináší IFRS 9 budou v nějaké formě implementovány i do českého prostředí formou novel prováděcích předpisů.

Další článek Evy Seifertové Schmidtové se věnuje oblasti tvorby opravných položek, a to zejména z pohledu auditora. Je primárně zaměřen na tvorbu opravných položek k bankovním úvěrům, nicméně hodnotným prvkem pro auditory jiných účetních jednotek je poznatek, že metodický přístup k této oblasti by se vlastně neměl významně lišit.

Článek Pavla Doláka a Petry Baranové nahlíží na druhou stranu barikády. Pojednává o auditních otázkách vztahujících se k úvěrům

čerpaným podnikatelskými subjekty od bank. Kritická otázka auditu v těchto případech často spočívá v posouzení adekvátnosti informací zveřejněných v příloze účetní závěrky podle požadavků příslušného vykazovacího rámce.

Michal Kubeš rozkrývá problematiku auditu zajišťovacího účetnictví. Řada auditorů bude mít jistě v nejbližších měsících možnost setkat se s ním častěji, než bylo dříve zvykem. Měnové riziko s očekávaným ukončením intervenčního období ČNB vzrůstá a podnikatelské subjekty již dnes na tuto situaci reagují.

Na závěr jsem připravil rozhovor s generálním ředitelem Burzy cenných papírů Praha Petrem Koblicem. Doufám, že se připravené články budou líbit a hlavně přinesou užitečné podněty pro vaši náročnou práci.

Milan Zelený
editor tohoto čísla

Srovnání pojetí finančních nástrojů v českých účetních předpisech a IFRS

Petr Kříž

V tomto článku usilujeme o náčrt pojetí finančních nástrojů v českých účetních předpisech (ČÚP) a v Mezinárodních standardech účetního výkaznictví (IFRS). IFRS nečiní rozdíly mezi bankami, případně jinými finančními institucemi, a podnikatelskými subjekty z jiných oborů. To je subjekty mimo finanční sektor nezřídka považováno spíše za nedostatek než přednost. Obzvláště v případech, kdy podniky mimo finanční sektor povinně zpracovávají rozsáhlá zveřejnění o rizicích spojených s užíváním finančních nástrojů podle IFRS 7.

Milan Zelený

Toto jednotné pojetí definic finančních nástrojů a kategorií, definovaných pro potřeby jejich účtování a oceňování, má však i mnoho předností. Posílení principu významnosti v IFRS zdůrazněné doplněním standardu IAS 1 *Sestavování a zveřejňování účetní závěrky*, které vstoupilo v platnost v lednu 2016, jednoznačně umožňuje omezit požadavky standardů na informace relevantní pro uživatele konkrétní účetní závěrky. A právě zde narážíme na první významný rozdíl v porovnání s ČÚP. České účetní předpisy řeší tuto problematiku zvláště pro podnikatele, banky a zvláštní ustanovení platí v určitých oblastech i pro pojišťovny.

Jakub Kolář

Článek je proto rozdělen na sekce dle jednotlivých odvětví. Úvodní část je společná a věnuje se celkovému pojetí finančních nástrojů, včetně přístupu k definovaným pojmům.

Co je finanční nástroj

Začneme českými předpisy, jež jsou relevantní pro všechny společnosti, včetně těch, které sestavují účetní závěrku dle IFRS. Všechny totiž mají povinnost připravovat daňové přiznání na základě zisku před zdaněním bez ohledu na úpravy podle IFRS.

Jelikož zákon o účetnictví pojem finanční nástroj oficiálně nezná, musíme se pro definici rozhlédnout v prováděcích předpisech, a to ve vyhláškách a na ně navazujících Českých účetních standardech pro podnikatele (ČÚS 001–023); banky a jiné finanční instituce (ČÚS 101–115) a pojišťovny (ČÚS 201–223). Vyhláška č. 501/2002 Sb. upravující účetnictví bank a finančních institucí i navazující účetní standardy pro banky a jiné finanční instituce sice termín finanč-

ní nástroj používají, jeho přesná definice však chybí. ČÚS 101 definuje finanční aktiva a finanční závazky, které jsou pro většinu praktických případů dostačující. U ostatních účetních jednotek definice zcela chybí.

Nahlédněme proto do definice dle ČÚS 101, která je prakticky identická s IFRS (IAS 39):

- **Finančními aktivy** se rozumí a) hotovost (tzn. peněžní prostředky, kterými se rozumí oběživo a jiné peněžní prostředky splatné na požádání), b) právo na získání hotovosti nebo jiného finančního aktiva jiného subjektu, vzniklé na základě smlouvy, c) právo na směnu finančních nástrojů za potenciálně příznivých podmínek, vzniklé na základě smlouvy, d) kapitálový nástroj jiného subjektu.
- **Finančními závazky** se rozumí a) závazek uhradit hotovost jinému subjektu, vzniklý na základě smlouvy, b) závazek směnit finanční nástroje za potenciálně nepříznivých podmínek, vzniklý na základě smlouvy.

Povšimněme si, že definice, s výjimkou oběživa, vidí vždy za finančním nástrojem smlouvu. Jedná se tedy o smluvní vztah, kdy jedné straně vzniká finanční aktivum, zatímco té druhé se vytváří finanční závazek nebo kapitálový nástroj.

Pro české účetnictví je typické, že postrádá zákonné definice některých klíčových pojmů a přenechává tak tuto problematiku účetní teorii, akademickým kruhům, lingvistům a právníkům. V praxi jsou však tímto přístupem přejímány pojmy z mezinárodní účetní teorie. Finančními nástroji jsou při tomto přístupu nejen všechny smluvně vzniklé pohledávky a závazky, ale též většina příjmů a výdajů příštích období, nikoliv však náklady a výnosy příštích období.

Finanční nástroje v účetnictví bank a ostatních regulovaných finančních institucí

Ze všech skupin účetních jednotek v Česku jsou IFRS nejbližší ty, které postupují podle vyhlášky č. 501/2002 Sb. upravující účetnictví bank a finančních institucí.

Rozdíly v okamžiku účtování a ve způsobu ocenění jsou v této kategorii minimální. Za zmínku stojí prvotní ocenění finančních nástrojů, kde IFRS vyžadují výhradně ocenění reálnou hodnotou, zatímco ČÚP výhradně ocenění pořizovací cenou. V praxi však při koupi v podmínkách tržního odstupu dochází k obchodování za tržní cenu, kdy se kvantitativní dopady tohoto principiálního rozdílu stírají.

Opravné položky k aktivům v cizích měnách účtují finanční instituce rovněž v cizích měnách. Vliv změn kurzu na výši těchto opravných položek je tedy explicitně účtován do kurzových rozdílů. Ostatní podnikatelé tuto

explicitní úpravu postrádají a v účtování této položky dodnes přetrvávají nejasnosti a spory.

Pro realizaci výnosů je v IFRS typický explicitní požadavek na zachycení ceny peněz (tedy v zásadě úroku, ážia, diskontu a souvisejících poplatků) metodou efektivní úrokové sazby. Tento přístup sice české předpisy umožňují, ale v řadě případů jej důsledně nevyžadují.

V případě prodeje vlastních akcií účtují finanční instituce dle českých předpisů v souladu s IFRS zisk nebo ztrátu vůči emisnímu ážiu, na rozdíl od ostatních podnikatelů účtujících výsledkově.

Zásadnější rozdíly lze spatřit ve formátech účetních výkazů a rozsahu informací, které musí účetní jednotky zveřejňovat. České předpisy obsahují standardní, často však zbytečně podrobný formát, zatímco IFRS mají minimální požadavky, principiální pravidla a podrobnosti přesouvají do přílohy. Přílohy jsou v Česku při porovnání s IFRS méně obsažné.

Pro účetnictví bank a finančních institucí bude klíčové uvést včas české předpisy v oblasti účtování a oceňování finančních nástrojů do souladu s novým standardem pro finanční nástroje IFRS 9. A to kvůli závislosti těchto společností na korporátním výkaznictví podle IFRS a daňovém výkaznictví podle českých účetních předpisů.

Zvláštnosti účtování finančních nástrojů pojišťovnamí

V rámci českých účetních předpisů se účetnictví a výkaznictví pojišťoven a zajišťoven řídí kromě zákona o účetnictví prováděcí vyhláškou č. 502/2002 Sb., pro účetní jednotky, které jsou pojišťovnamí, a dále Českými účetními standardy pro pojišťovny, tedy standardy číslo 201–223. Vyhláška 502 v zásadě transponuje evropskou směrnici (91/674/EHS) o ročních účetních závěrkách a konsolidovaných účetních závěrkách pojišťoven.

Mezi IFRS a ČÚP existují v oblasti oceňování a prezentace finančních nástrojů poměrně podstatné rozdíly. Základní kategorie finančních nástrojů jsou shodné, nicméně přístup k ocenění je odlišný. V novele zákona o účetnictví, která je účinná od 1. ledna 2016, navíc došlo k vypuštění povinnosti pojišťoven ocenit všechny investice reálnou hodnotou.

Cenné papíry oceňované reálnou hodnotou proti

úctům nákladů nebo výnosů jsou nejprve oceňovány pořizovací cenou zahrnující vedlejší pořizovací náklady. Následně jsou oceňovány reálnou hodnotou. Veškeré související zisky a ztráty, včetně úrokových výnosů, se vykazují v položkách nákladů a výnosů z investic. Zde je tedy rozdíl proti IFRS (IAS 39) ve věci zahrnutí vedlejších nákladů při prvotním ocenění, následné ocenění už je bez rozdílu. Rozdílná je také klasifikace souvisejících zisků a ztrát, definovaná vyhláškou 502 a českým účetním standardem 213. Například realizace investic se vykazuje na brutto bázi, tedy jako výnosy z realizace a náklady spojené s realizací investic, přičemž nákladem na investice je i zůstatková cena při jejím vyřazení. Naproti tomu IFRS vykazuje zisky nebo ztráty z prodeje finančních nástrojů na netto bázi.

Realizovatelné cenné papíry jsou oceněny reálnou hodnotou, jejíž změny se vykazují ve výkazu zisku a ztráty. Zde je tedy významný rozdíl proti IFRS, kde se realizovatelné cenné papíry přeceňují také na reálnou hodnotu, ale do kapitálových fondů, respektive výkazu úplného výsledku.

Dluhové cenné papíry držené do splatnosti byly do konce roku 2015 oceňovány v souladu s českými účetními předpisy dvěma způsoby. Zprvu, dluhové cenné papíry držené do splatnosti, jejichž emitentem je členský stát Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), byly oceňovány naběhlou hodnotou. Zadruhé, ostatní dluhové cenné papíry držené do splatnosti byly do 31. prosince 2015 oceňovány reálnou hodnotou a změny jejich reálné hodnoty se vykazovaly po zohlednění daňového dopadu ve vlastním kapitálu. Úrokové výnosy z těchto dluhopisů a případné trvalé snížení hodnoty se vykazovaly ve výkazu zisku a ztráty. Od 1. ledna 2016 jsou všechny dluhové cenné papíry držené do splatnosti oceňovány naběhlou hodnotou. Oceňovací rozdíly vykázané k 31. prosinci 2015 ve vlastním kapitálu jsou buď jednorázově odúčtovány proti položce aktiv, nebo rozpouštěny postupně do výkazu zisku a ztráty v závislosti na době splatnosti jednotlivých cenných papírů.

Ostatní zápůjčky nebo úvěry a depozita u finančních institucí se do 31. prosince 2015 oceňovaly reálnou hodnotou, která se za běžných podmínek rovnala přibližně naběhlé hodnotě. Změny reálné hodnoty těchto zápůjček nebo úvěrů byly vykázané ve výkazu zisku a ztráty. Od 1. ledna 2016 se tyto položky oceňují naběhlou hodnotou, ke které se v případě potřeby tvoří opravná položka, tedy shodně jako úvěry a půjčky v IFRS.

Shodná metoda ocenění v ČÚP a IFRS je také u investice životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník. Změny reálné hodnoty se zde vykazují ve výkazu zisku a ztráty.

Ani v případě obchodních i zajišťovacích derivátů nejsou rozdíly v ocenění, ale pouze v prezentaci, kdy jsou deriváty dle ČÚP klasifikovány jako ostatní investice.

V oblasti zveřejnění informací o finančních nástrojích v příloze účetní závěrky není vyhláška 502 příliš explicitní a odkazuje na příslušná ustanovení vyhlášky č. 501/2002 Sb. ke zveřejnění informací o cenových papírech a derivátech, která se použijí přiměřeně. Obecně platí, že rozsah a úroveň detailu povinných zveřejnění k finančním nástrojům, zejména v oblasti stanovení reálné hodnoty a řízení tržních rizik, je v ČÚP pro pojišťovny menší než v IFRS.

Finanční nástroje užívané podnikateli

V účetnictví podnikatelů je řada rozdílů v pojetí finančních nástrojů proti IFRS, ale i proti již rozvednému účtování finančními institucemi. Podívejme se na úvod na jeden ze základních rozdílů v tomto pojetí:

Pan Smělý půjčil panu Švorcovi 1. srpna 2016 částku 10 000 Kč na dva roky. Půjčka, včetně úroku, je splatná 31. července 2018. Pan Smělý panu Švorcovi naučtuje naběhlý úrok za dva roky a dle smlouvy o půjčce bude inkasovat 31. července 2018 částku 10 500 Kč (úrok je splacen zároveň s jistinou).

Ke stejnému datu, tedy k 1. srpnu 2016, pan Smělý, který je též uznávaným finančním poradcem, poskytl panu Švorcovi investiční poradenství. Pan Švorc se s panem Smělým dohodl na prodloužené splatnosti platby za poskytnutou službu. Dle smlouvy o poradenských službách mezi pány Smělým a Švorcem má pan Švorc za službu zaplatit 31. července 2018 částku 10 500 Kč.

Pan Smělý má tedy 1. srpna dvě identické pohledávky vůči panu Švorcovi. Obě reprezentují smluvní nárok pana Smělého přijít 31. července 2018 a inkasovat 10 500 Kč.

Dle ČÚP pro podnikatele se tyto pohledávky, na rozdíl od IFRS, nebudou účtovat stejně, a to přesto, že mezi nimi není žádný rozdíl. Kdyby byl pan Smělý bankou účtující dle vyhlášky č. 501/2002 Sb. a navazujících Českých účetních standardů, vykáže dne 1. srpna 2016 pohledávku z titulu půjčky ve výši 10 000 Kč a ještě jednu pohledávku ve stejné výši z titulu poskytnuté služby. Na hodnotu 10 500 Kč se obě pohledávky navýší průběžným připisováním úroku od 1. srpna 2016 do 31. července 2018. Je to proto, že jde o stejný smluvní nárok vůči stejnému subjektu (tudíž se stejným úvěrovým rizikem).

Podnikatelé účtující podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. ovšem pohledávky nediskontují, ani když to jsou pohledávky dlouhodobé (není tudíž zohledněna časová hodnota peněz). Takže ačkoliv má pan Smělý (podnikatel) dva naprosto totožné smluvní nároky inkasovat 31. července 2018 stejnou částku od stejné osoby, bude se každá pohledávka chovat jinak. Pohledávka z titulu půjčky bude vykázána 1. srpna 2016 ve výši 10 000 Kč a bude průběžně navyšována naběhlým úrokem od 1. srpna 2016 do 31. července 2018. Pohledávka z titulu poskytnuté služby bude vykázána 1. srpna 2016 ve výši 10 500 Kč a do 31. července 2018 se nezmění.

Nezohlednění časové hodnoty peněz a fixace na nominální hodnotu je asi nejzávažnějším problémem v účtování finančních nástrojů podnikateli. Navazujícím tématem je, že pokud podnikatelé účtují o úroku, ať výnosovém nebo nákladovém, vždy je to úrok smluvní. Účetnictví podnikatelů nepracuje s koncepcí efektivní úrokové míry. Nicméně pokud podnikatel zaplatí bance nebo jinému věřiteli významný poplatek při uzavření úvěrové smlouvy, je vhodné tento poplatek časově rozlišit po dobu, na kterou je úvěr poskytnut.

Je vhodné zmínit, že vyhláška a účetní standardy podnikatelů s koncepcí finančního nástroje v zásadě nepracují. Vyhláška č. 500/2002 Sb. pracuje s kategorií finanční majetek, přičemž do ní zařazuje i drahé kovy a kameny. Je zřejmé, že ani drahé kovy, ani drahé kameny nejsou majetkem existujícím na základě smlouvy – nejedná se tedy o finanční nástroje.

Obávané účtování derivátů paradoxně velké rozdíly mezi IFRS a ČÚS nepřináší. A to proto, že vyhláška č. 500/2002 Sb. v paragrafech 52 a 53 odkazuje na vyhlášku č. 501/2002 Sb. pro banky a jiné finanční instituce v případech, kdy prováděcí vyhláška pro podnikatele neřeší problematiku účtování derivátů. Jak jsme již uvedli, předpisy pro banky jsou s IFRS v podstatě sladěny, a tím jsou na pojetí IFRS nepřímě navázány i postupy účtování derivátů v účetnictví podnikatelů. Neplatí to však beze zbytku pro vložené deriváty, u kterých mají podnikatelé možnost vložené deriváty neúčtovat. Není však zcela zřejmé, zda má společnost povinnost vložený derivát nejprve identifikovat a následně rozhodnout o jeho (ne)účtování. Anebo zda může zvolit pragmatický přístup a rozhodnout se předem, že vložené deriváty účtovat vůbec nebude. Při takové volbě pak nemá význam vložené deriváty identifikovat, tento proces totiž může být značně pracný. Dá se proto předpokládat, že většina podnikatelů v praxi preferuje využití úlevy a volí možnost vložené deriváty neúčtovat.

Ocenění reálnou hodnotou podnikatelé nejčastěji použijí u derivátů a vzhledem k definici reálné hodnoty v obou vykazovacích rámcích zde nevznikají rozdíly. To ovšem neznamená, že se jedná o jednoduchou úlohu. Většinu účetních jednotek nezbude, než se obrátit na specialistu nebo alespoň požádat banku o ocenění. V praxi se ukazuje, že ocenění i tak jednoduchých

nástrojů, jako jsou měnové forwardy, nebývá bankami vždy správně vyčísleno. Spolehlivějším řešením je tedy využít na ocenění služeb specialisty.

Na závěr

V článku jsme se pokusili upozornit na některé nejvýznamnější rozdíly v účtování finančních nástrojů v IFRS a ČÚP. Ačkoliv jsou koncepční východiska značně odlišná a podchytit správně všechny rozdíly není vždy jednoduché, je tato oblast zvládnutelná, i proto, že pracujeme s konečnou množinou prvků. Zbývá si tedy přát, aby se vývoj účetních předpisů ubíral směrem, který by tuto množinu rozdílů postupně a systematicky zmenšoval.

Petr Kříž, Milan Zelený, Jakub Kolář

Ing. Petr Kříž, FCCA je partnerem ve společnosti PricewaterhouseCoopers, kde pracuje od roku 1991. Od prosince 2014 je prezidentem Federace evropských účetních (FEE), kde předtím působil jako zastupující prezident a viceprezident odpovědný za oblast účetního výkaznictví. V letech 2001–2004 byl prezidentem Komory auditorů ČR. Je také členem

Komise pro spolupráci a koordinaci v oblasti auditu Rady pro veřejný dohled nad auditem, vědecké rady Fakulty financí a účetnictví VŠE v Praze a správní rady Univerzity Karlovy.

Ing. Milan Zelený, FCCA je absolventem ČVUT v Praze. Pracuje ve společnosti PricewaterhouseCoopers jako ředitel v oddělení auditu, kde se kromě portfolia klientů věnuje poradenství v oblasti aplikace Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS), a to nejen v rámci České republiky, ale i v ostatních zemích střední a východní Evropy. Je členem Komory certifikovaných účetních ve Velké Británii (FCCA) a Komory auditorů ČR, kde je členem Výkonného výboru a předsedou Výboru pro IFRS a finanční instituce.

Jakub Kolář je senior manažerem v oddělení specializovaném na audit finančních institucí ve společnosti PricewaterhouseCoopers, kde pracuje od roku 2015. Zaměřuje se zejména na audit pojišťoven, investičních a penzijních společností a fondů, společností působících v oblasti správy aktiv a obchodníků s cennými papíry. Je certifikovaným členem ACCA a českým statutárním auditorem.

IFRS 9: Nový standard pro finanční nástroje

Ivana Smejkalová

Rada pro mezinárodní účetní standardy (International Accounting Standards Board – IASB) vydala 24. července 2014 konečnou verzi standardu IFRS 9 Finanční nástroje. Tento nový standard si klade za cíl nahradit stávající platný standard IAS 39 Finanční nástroje: účtování a oceňování. Obsahuje specifická ustanovení pro klasifikace a ocenění

finančních aktiv, snížení hodnoty finančních aktiv a zajišťovací účetnictví, ale nenahrazuje ustanovení týkající se oblastí portfoliového zajištění (macro hedging), aktivity IASB v této oblasti jsou totiž součástí samostatného projektu a jsou stále v prvotní fázi. Nový standard IFRS 9 je účinný pro období začínající 1. ledna 2018, v EU nebyl standard dosud přijat.

Shrnutí základních rozdílů oproti IAS 39

Mezi hlavní změny patří koncept standardu. Původní standard IAS 39 vychází z pevných pravidel, kdežto nový IFRS 9 vychází spíše z principů, na nichž je třeba stavět (např. pro reklasifikaci dle IAS 39 existují komplikovaná pravidla, IFRS 9 vychází ze změny obchodního modelu řízení finančních aktiv). IAS 39 je spíše složitý a obtížně uplatnitelný v porovnání s IFRS 9,

který je založený na podnikatelském modelu a povaze peněžních toků. V oblasti snížení hodnoty finančních aktiv dle stávajícího standardu IAS 39 není koncept vzniklých ztrát detailně definován, umožňuje tak použití různých alternativních modelů oproti IFRS 9, který dává jediný model znehodnocení založený na očekávaných úvěrových ztrátách. Z hlediska náročnosti implementace je standard IFRS 9 komplexnější, a to primárně z důvodu zavedení principu očekávaných ztrát ze snížení hodnoty finančních aktiv.

Klasifikace finančních aktiv

Oproti stávajícímu standardu IAS 39 se v novém standardu IFRS 9 snižuje počet kategorií finančních aktiv – následné ocenění musí být buď v naběhlé, nebo v reálné hodnotě.

Veškeré investice do kapitálových nástrojů (primárně akcií) se následně oceňují reálnou hodnotou do hospodářského výsledku (Fair Value Through Profit and Loss – FVTPL) s výjimkou pro kapitálové nástroje, u kterých si účetní jednotka nezvratně zvolí, že bude investice oceněna v reálné hodnotě přes ostatní úplný výsledek (Fair Value Through Other Comprehensive Income – FVTOCI). U těchto FVTOCI investic se příjmy z dividend vykazují v hospodářském výsledku.

Pro dluhové nástroje byl zaveden nový model týkající se klasifikace a ocenění na základě obchodního modelu účetní jednotky a charakteristik smluvních peněžních toků z jednotlivých finančních aktiv. Účetní jednotka musí posoudit obchodní model na základě činností, které účetní jednotka provádí za účelem dosažení obchodního cíle.

Pokud je dluhový nástroj (zejména úvěry, dluhopisy, ale i obchodní pohledávky) držen za účelem inkasa smluvních peněžních toků (obchodní model „held to collect“), jeho následné ocenění musí být v naběhlé hodnotě. U těchto dluhových nástrojů je možno zvolit ocenění reálnou hodnotou přes hospodářský výsledek (fair value option) v případě účetního nesouladu (např. pro skupinu úvěrů, které jsou financovány emitovanými obchodovanými dluhopisy, které jsou oceněny ve FVTPL). U ocenění naběhlou hodnotou nedošlo ke změnám. Při prvotním účetním zachycení jsou finanční aktiva oceněna reálnou hodnotou a upravena o přímo přiřaditelné transakční náklady, úrokové výnosy se stanovují za pomoci efektivní úrokové metody aplikované na hrubou účetní hodnotu aktiva. V rámci tohoto modelu by mělo docházet k prodejm jen v omezeném rozsahu.

Pokud je dluhový nástroj držen za účelem inkasa smluvních peněžních toků a k prodeji (obchodní model „held to collect and for sale“), jeho následné ocenění musí být v reálné hodnotě přes ostatní úplný výsledek. Prvotní ocenění je reálnou hodnotou upravenou o přímo přiřaditelné náklady; úrokový výnos, kurzové zisky a ztráty a ztráty ze znehodnocení jsou vykazovány v hospodářském výsledku. Ostatní zisky a ztráty (tedy rozdíl mezi těmito položkami a celkovou změnou v reálné hodnotě) jsou vykazovány v ostatním úplném výsledku. U těchto dluhových nástrojů je také možno zvolit ocenění reálnou hodnotou přes hospodářský výsledek („fair value option“).

Veškeré další dluhové nástroje (ostatní strategie) se oceňují reálnou hodnotou přes hospodářský výsledek.

IFRS 9 zahrnuje instrukce týkající se testu charakteristik smluvních peněžních toků. Tento test má za účel objasnit, že u základních ujednání o úvěru je nejvýznamnějším prvkem úrokové sazby zohlednění časové hodnoty peněz a úrokového rizika. Účetní jednotka musí zvážit, zda smluvní peněžní toky plynoucí z finančních aktiv jsou výhradně platbou jistiny a úroků z nesplacené jistiny. Pokud by byla časová hodnota peněz modifikována (př. úroková sazba se měsíčně mění na základě roční tržní úrokové sazby), musí účetní jednotka tento modifikovaný (zjednodušeně nestandardní) element posoudit.

Pokud u účetní jednotky dojde ke změně obchodního modelu pro řízení finančních aktiv, je nutné tato finanční aktiva reklasifikovat. Reklasifikace musí být provedena prospektivně od prvního dne účetního období následujícího po období, v němž došlo ke změně obchodního modelu. Všechny zisky

a ztráty vykázané do té doby zůstávají v hospodářském výsledku.

Klasifikace finančních závazků

IFRS 9 nezavedl žádné nové úpravy týkající se klasifikace samotné, zavedl nové požadavky na účtování změn reálné hodnoty u vlastního dluhu účetní jednotky tam, kde byla využita možnost ocenění reálnou hodnotou. Změny přiřaditelné ke změnám úvěrového rizika daného závazku jsou účtovány v ostatním úplném výsledku za podmínky, že vykázaní těchto změn nepovede k nekonzistentnosti účtování v hospodářském výsledku nebo k nárůstu nekonzistentnosti. Tyto změny nelze následně reklasifikovat do hospodářského výsledku.

Model znehodnocení

Mezi nejdůležitější změny, které přináší nový standard IFRS 9, patří nový způsob výpočtu a vykazování opravných položek z finančních aktiv. Dle principů IFRS 9 není nutné, aby úvěrová ztráta vznikla již před vykázaním úvěrových ztrát, jak tomu je dle stávajícího standardu IAS 39. Účetní jednotka vykazuje očekávané úvěrové ztráty a jejich následné změny. Tento nový model se použije na finanční aktiva oceněná v naběhlé hodnotě, finanční aktiva oceněná reálnou hodnotou přes ostatní úplný výsledek, úvěrové přísliby (nejsou-li oceněny ve FVTPL), finanční záruky (nejsou-li oceněny ve FVTPL), pohledávky z leasingu (dle IAS 17) a smluvní aktiva (dle IFRS 15).

Nový model očekávaných ztrát se dělí na tři fáze: (1) prvotní vykázaní, (2) výrazné zvýšení úvěrového rizika a (3) objektivní znehodnocení. Očekávané ztráty související s poklesem důvěryhodnosti dlužníka jsou vykázané ve výši odpovídající: (i) 12 měsíčním očekávaným ztrátám, které mohou nastat v průběhu 12 měsíců od data účetní závěrky pro fázi 1; (ii) očekávaným ztrátám po celou dobu trvání finančního

Zde můžete názorně vidět, že ukazatele kapitálové přiměřenosti splňujeme s velkou rezervou.

Kresba: Ivan Svoboda

nástroje (úvěru, pohledávky), které vznikají v případech nedodržení závazku (defaultu).

Opravná položka pokrývající očekávané ztráty po celou dobu trvání finančního nástroje je vyžadována, pokud u tohoto nástroje významně vzrostlo úvěrové riziko (od prvotního zaúčtování). Účetní jednotka tedy musí posoudit, zda došlo k významnému zvýšení úvěrového rizika, tedy k významnému zvýšení pravděpodobnosti nedodržení závazku (defaultu). IFRS 9 zahrnuje příklady situací či událostí, které mohou dokazovat, že je finanční nástroj znehodnocen – např. nepříznivé změny podmínek (finančních, obchodních, ekonomických), změny tržních ukazatelů, počet dnů po splatnosti, snížení interního nebo externího ratingu. V IFRS 9 je dále obsažena vyvratitelná domněnka, že úvěrové riziko se výrazně zvýší, pokud jsou smluvní platby více než 30 dní po splatnosti.

Jakmile existuje objektivní důkaz o znehodnocení (úvěr je znehodnocen), přechází pohledávka z fáze 2 do fáze 3. Objektivním důkazem může být např. porušení smlouvy dlužníkem, výrazné finanční problémy dlužníka, poskytnutí úlevy související s finančními potížemi dlužníka, pravděpodobnost bankrotu nebo finanční reorganizace. Tento koncept je stejný jako v případě znehodnocených aktiv v rámci IAS 39.

Ocenění očekávaných ztrát musí zohledňovat časovou hodnotu peněz, a tyto očekávané ztráty by tedy měly být diskontovány k datu účetní závěrky za použití efektivní úrokové sazby finančního aktiva, která byla stanovena při prvotním zaúčtování (s výjimkou zakoupených nebo poskytnutých finančních aktiv, jelikož tato aktiva jsou již znehodnocena při prvotním zaúčtování).

U pohledávek z leasingu, smluvních aktiv a obchodních pohledávek lze dle IFRS 9 využít výjimky z obecného modelu a použít zjednodušený model. Tento zjednodušený model nevyžaduje, aby účetní jednotka analyzovala, zda dochází k významnému nárůstu úvěrového rizika, ale místo toho požaduje vykázat oprav-

nou položku ve výši očekávaných úvěrových ztrát po celou dobu trvání pohledávky pro celé portfolio.

Shrnutí

Změny, které přináší standard IFRS 9, představují velkou výzvu pro společnosti aplikující mezinárodní účetní standardy. Zapojit se bude muset nejen účetní oddělení, ale především oddělení řízení rizik a IT oddělení, před kterým stojí výzva v podobě úprav stávajících systémů nebo implementace nových systémů s ohledem na požadavky IFRS 9. U některých účetních jednotek (např. u nefinančních obchodních společností) může být posouzení obchodních modelů relativně jednoduché s ohledem na užší záběr činnosti (např. finanční aktiva jen v podobě obchodních pohledávek a bankovních vkladů). Jednotky, které mají širší záběr týkající se finančních aktiv (např. investoři do cenných papírů, finanční instituce poskytující půjčky, pojišťovny, obchodníci) budou nuceny vynaložit větší úsilí k posouzení jejich obchodního modelu a zvážit všechny motivace vedoucí k danému modelu. Nový model znehodnocení může mít významný dopad na výši opravných položek v porovnání s IAS 39. Podle prvních odhadů budou opravné položky dle nového standardu IFRS 9 významně vyšší oproti opravným položkám dle stávajícího standardu IAS 39.

Nový standard bude také výzvou pro auditory, neboť se předpokládá, že významně vzroste složitost modelů používaných pro stanovení snížení hodnoty finančních aktiv, zejména v případě finančních institucí.

Ivana Smejkalová

Ing. Ivana Smejkalová je manažerkou v oddělení auditorských služeb společnosti Deloitte Česká republika, kde se specializuje na poskytování služeb finančním institucím. Vystudovala Vysokou školu ekonomickou v Praze a je členkou britské Asociace certifikovaných profesionálních účetních (ACCA).

Historie vzniku a schvalování IFRS 9

Datum	Vývoj	Poznámka
14. červenec 2009	Zveřejněn návrh ED/2009/7 <i>Finanční nástroje: klasifikace a oceňování</i>	Termín pro připomínky 14. září 2009
12. listopad 2009	Vydán IFRS 9 <i>Finanční nástroje</i> , zahrnující klasifikaci a oceňování finančních aktiv	Původní datum účinnosti 1. ledna 2013, později zrušeno
11. květen 2010	Zveřejněn návrh ED/2010/4 <i>Možnost ocenění finančních závazků reálnou hodnotou</i>	Termín pro připomínky 16. července 2010
28. říjen 2010	Znovu vydán IFRS 9 <i>Finanční nástroje</i> , který zahrnuje nové požadavky na účtování finančních závazků a přebírá požadavky na odúčtování finančních aktiv a finančních závazků z IAS 39	Původní datum účinnosti 1. ledna 2013, později zrušeno
4. srpen 2011	Vydán ED/2011/3 <i>Změny IFRS 9 (2009) a IFRS 9 (2010): Povinné datum účinnosti</i> , který navrhuje posunout povinné datum účinnosti IFRS 9 z 1. ledna 2013 na 1. ledna 2015	Termín pro připomínky 21. října 2011
16. prosinec 2011	Vydáno <i>Povinné datum účinnosti a přechodná zveřejnění (změny IFRS 9 a IFRS 7)</i>	Změna data účinnosti IFRS 9 na účetní období počínající 1. lednem 2015 nebo po tomto datu (v roce 2013 zrušeno), a upravena úleva od přepočtu srovnatelných období a souvisejících zveřejnění podle IFRS 7
28. listopad 2012	Zveřejněn návrh ED/2012/4 <i>Klasifikace a oceňování: částečná novela IFRS 9 [navržené změny IFRS 9 (2010)]</i>	Termín pro připomínky 28. března 2013
19. listopad 2013	IASB vydává IFRS 9 <i>Finanční nástroje (zajišťovací účetnictví a změny IFRS 9, IFRS 7 a IAS 39)</i> , kterým se mění IFRS 9 takto: <ul style="list-style-type: none"> zahrnuje nový obecný model zajišťovacího účetnictví, umožňuje dřívější přijetí požadavku na vykázání změn reálné hodnoty u vlastního dluhu oceňovaného reálnou hodnotou výsledkově do ostatního úplného výsledku a ruší datum účinnosti 1. ledna 2015. 	Zrušeno povinné datum účinnosti IFRS 9 (2009) a IFRS 9 (2010)
24. červenec 2014	IASB vydává IFRS 9 <i>Finanční nástroje</i>	IFRS 9 (2014) byl vydán jako ucelený standard zahrnující dříve vydané požadavky, dodatečné změny týkající se zavedení nového modelu očekávaných ztrát ze snížení hodnoty a požadavků na klasifikaci a oceňování finančních aktiv. Tento nový standard zakončuje projekt finančních nástrojů IASB a je účinný pro účetní období počínající 1. lednem 2018 nebo po tomto datu s možností dřívějšího přijetí (v závislosti na místních právních předpisech).
15. září 2015	EFRAG vydal doporučující stanovisko ke schválení IFRS 9 v EU	
12. září 2016	IASB vydává <i>Použití IFRS 9 „Finanční nástroje“ s IFRS 4 „Pojistné smlouvy“ (změny IFRS 4)</i> zabývající se problematikou různých dat účinnosti IFRS 9 a nového standardu pro pojistné smlouvy	Účetní jednotka, která se rozhodla použít pro klasifikaci finančních nástrojů retrospektivně tzv. overlay approach, tak učiní k datu prvního použití IFRS 9. Účetní jednotka, která se rozhodla použít pro klasifikaci finančních nástrojů tzv. deferral approach, tak učiní pro účetní období počínající 1. lednem 2018 nebo po tomto datu.
27. červen 2016	ARC hlasovalo pro přijetí IFRS 9 v EU	Konečné schválení IFRS 9 v EU se očekává do konce roku 2016.

Zdroj: www.iasplus.com

Audit opravných položek k úvěrům a pohledávkám

Eva Seifertová
Schmidtová

Jan Zedník

Poskytování úvěrů at už jednotlivcům, společnostem, bankám nebo státům je jednou ze základních bankovních činností, s níž je neodmyslitelně spojeno úvěrové riziko. Stejně tak je úvěrové riziko spojeno s obchodními pohledávkami, jež velmi často tvoří podstatnou část rozvahy jakékoli obchodní společnosti. Úvěrové riziko je riziko, že protistrana nedostojí svým závazkům, tj. že dlužník nebude schopen nebo ochoten splatit svůj závazek (jistinu, úroky, případně další příslušenství) tak, jak se zavázal při podpisu úvěrové nebo obchodní smlouvy.

V dalším textu budeme úvěrové riziko analyzovat z pohledu auditora na příkladu banky, nicméně řada z dále popsaného je aplikovatelná na jakoukoliv jinou společnost.

Úvěrové riziko, zejména úvěrové riziko vyplývající z komerčních úvěrů, lze považovat za jedno z nejvýznamnějších rizik vyplývajících z bankovních operací. S velikostí úvěrového rizika velmi úzce souvisí výše opravných položek k úvěrovému portfoliu banky. Jak je popsáno dále v textu, výše opravných položek k úvěrům do velké míry závisí na úsudku vedení banky. Jelikož je tvorba, použití a rozpuštění opravných položek účtováno do výsledovky, existuje přirozené (inherentní) riziko, že vedení banky bude s výší opravných položek manipulovat tak, aby účetní zisk banky byl podle jeho představ, resp. v souladu s plány. Přiměřenost tvorby opravných položek na straně banky by proto měla být podrobena velmi detailnímu zkoumání ze strany auditora.

Opravné položky k úvěrům a pohledávkám za klienty

Co se týče poskytovaných úvěrů, banky působící v České republice rozlišují v rozvaze zejména úvěry a pohledávky za klienty (soukromé a nebankovní právnické osoby), úvěry a pohledávky za bankami a úvěry a pohledávky za vládními institucemi. Z pohledu zkoumání přiměřenosti opravných položek je pro auditora nejsložitější hlavně oblast úvěrů u soukromých a právnických osob. U bank a vládních institucí lze předpokládat, že ověření přiměřenosti případných opravných položek nebude příliš složité, jelikož stupeň rizika a stabilita země (vládních institucí) a bank je ve většině případů veřejně dostupná informace (např. v podobě ratingu renomovaných ratingových společností).

Pojďme se tedy věnovat auditu přiměřenosti vytvořených opravných položek k úvěrům u jednotlivců (retail) a společností (korporátní portfolio).

Auditor musí v první řadě porozumět zákonům a předpisům upravujícím tuto oblast.

- **Rámec účetního výkaznictví, podle kterého je účetní závěrka banky připravena**

Pokud jsou rámcem Mezinárodními standardy účetního výkaznictví (IFRS) ve znění přijatém na základě nařízení Evropské unie, tak je relevantní hlavně znalost IAS 39 Finanční nástroje: účtování a oceňování (pro účetní období začínající 1. ledna 2018 to bude IFRS 9 Finanční nástroje).

V českých účetních předpisech je tvorba opravných položek k úvěrům a pohledávkám řešena pouze obecně.

- **Regulatorní předpisy**

Ať už se banky v České republice řídí IFRS nebo českými účetními předpisy, musí se zároveň řídit vyhláškou č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, a to konkrétně Hlavou IV Pravidla pro posuzování aktiv § 79 až § 91. Touto vyhláškou se implementují do českých předpisů pravidla BASEL III, resp. příslušného předpisu EU. Zmíněné paragrafy mimo jiné podrobně popisují rozdělení úvěrů a pohledávek za klienty do jednotlivých kategorií a přístup ke znehodnocení úvěrů a pohledávek, a tedy tvorbu opravných položek.

Auditor posoudí přiměřenost zaúčtované opravné položky k úvěrům.

- **Vyhodnocení rizika nesprávnosti**

Dříve než auditor začne plánovat příslušné testy, je nutné, aby vyhodnotil možnost významné nesprávnosti vztahující se k opravným položkám z pohledu přirozeného (inherentního) rizika. Jak již bylo popsáno, úvěrové portfolio tvoří významnou část rozvahy banky a stejně tak opravné položky k nim. Výše opravných položek k úvěrům navíc do velké míry závisí na subjektivním úsudku vedení. Proto lze předpokládat, že přirozené (inherentní) riziko nesprávnosti vztahující se k opravným položkám k úvěrům a pohledávkám bude auditorem vyhodnoceno jako riziko významné.

- **Zahrnutí expertů**

Při posouzení přiměřenosti opravných položek k úvěrům auditor může zvážit (a obvykle to tak dělá) využití práce svého experta (oblasti obvyklého využití jsou popsány dále v textu). Většinou to bývá

auditorův interní expert z oddělení, které se mimo jiné specializuje na řízení, měření a vyhodnocování úvěrového rizika v bankách, nebo z oddělení, které se specializuje na oceňování hmotného a nehmotného majetku použitého jako zástavy, tzv. kolaterálu. Pokud auditor využije práce experta, musí tak činit v souladu s mezinárodním auditorským standardem ISA 620 – Využití práce auditorova experta.

• Interní procesy a kontroly

Než se auditor zaměří na konkrétní zaúčtované opravné položky k úvěrům, je pro něj mimo jiné klíčové identifikovat a porozumět standardům, procesům a klíčovým kontrolám v oblasti řízení úvěrového rizika v dané bance. Týká se to zejména úvěrových postupů a identifikace klíčových kontrol při vzniku a čerpání úvěrů včetně ocenění kolaterálů (jak při poskytnutí úvěru, tak pravidelně v průběhu jeho života), inkasování splátek, sledování úvěrů a pravidelných prověrek, vyhodnocení úvěrů a plnění a sledování limitů úvěrové angažovanosti.

Dále je pro auditora důležité zjistit, jakým způsobem banka dělí své úvěrové portfolio pro účely tvorby opravných položek, sledování a predikci ztrátovosti. Obvykle banky rozlišují individuálně významné úvěry (především pohledávky z korporátního portfolio banky) a individuálně nevýznamné úvěry (zejména retailové portfolio banky). Úvěrové riziko individuálně významných úvěrů je vyhodnocované na individuální bázi a opravné položky jsou tvořeny na krytí konkrétních zjištěných ztrát z jednotlivých úvěrů. Individuálně nevýznamné pohledávky banka sdružuje do homogenních portfolio, vyhodnocuje riziko na portfoliové bázi a jsou tvořeny portfoliové opravné položky, to jsou opravné položky z důvodu ztrát, o kterých jsou statistické důkazní informace, že existují, avšak nebyly konkrétně zjištěny na individuálním úvěru.

• Prověra úvěrů (Credit review)

Jednou z typických a důležitých auditních procedur pro zjištění přiměřenosti opravných položek pro individuálně významné úvěry je tzv. credit review neboli prověrka úvěrů. Auditor na jím vybraném vzorku úvěrů v podstatě nezávisle provede postup banky při sledování daného úvěru a na základě svého auditorského úsudku vyhodnocuje, zda je opravná položka (může být i nulová) k danému úvěru přiměřená (to celé při zohlednění výše kolaterálu, kterou by auditor měl také ověřit). Kritéria pro výběr vzorku mohou být následující:

- úvěry s expozicí nad částku předem stanovenou auditorem,
- úvěry poskytnuté protistranám působícím v odvětvích nebo v zemích, které dle auditorovy znalosti a zkušenosti mohou být rizikové,

- sledované úvěry (dle definice ve vyhlášce č. 163/2014 Sb.), úvěry s opravnou položkou, úvěry spravované oddělením, jež řídí problémové úvěry banky apod.

• Statistické modely

Dle vyhlášky č. 163/2014 Sb. lze výši opravných položek k úvěrům stanovit pomocí:

- diskontování očekávaných budoucích toků,
- koeficientů¹, nebo
- statistický modelů.

Pro auditora je největším oříškem posoudit přiměřenost opravné položky stanovené pomocí statistických modelů. Ty se používají zejména a) pro stanovení portfoliových (kolektivních) opravných položek u úvěrů, kde doposud neexistoval objektivní důkaz znehodnocení, které je ale pravděpodobně zahrnuto ve skupině těchto úvěrů, b) pro stanovení opravných položek pro individuálně nevýznamné úvěry.

Jelikož jsou statistické modely závislé na odhadech různých parametrů založených na historických zkušenostech banky (např. ohledně pravděpodobnosti selhání, ztrátovosti nebo realizaci kolaterálu) a úsudku vedení banky a jde většinou o matematicky složité výpočty, využívá auditor často práce svého experta (viz předchozí text).

• Zpětné testování (Back-testing)

Při posouzení přiměřenosti opravné položky k úvěrům je pro auditora také důležité prozkoumat a posoudit tzv. back-testing opravných položek, který by banka měla v pravidelných intervalech provádět a vyhodnocovat. Back-testing je statistické porovnání odhadů rizikových parametrů a opravných položek jako celku s reálnými výsledky. U opravných položek k úvěrům to např. znamená, že banka musí porovnávat skutečné hodnoty selhání (defaultu)

Bohužel, úvěry se zápornými úroky jsou již úplně vyprodané.

Kresba: Ivan Svoboda

¹ Zatímco ostatní přístupy lze použít i pro opravné položky k úvěrům dle IAS 39, použití metody koeficientů je možné pouze pro opravné položky k úvěrům dle českých účetních předpisů.

s odhady pravděpodobnosti selhání (Probability of default – PD) jednotlivých ratingových stupňů a zkoumat, zda jsou procenta realizovaných selhání (defaultů) v souladu s intervalem daného stupně.

U vyhodnocení back-testingu v souvislosti s přiměřeností opravné položky auditor většinou využívá práci svého experta v souladu s ISA 620 (viz předchozí text).

• Vykázání a zveřejnění

Banky podléhají konkrétním požadavkům na zveřejnění týkající se úvěrů a opravných položek k úvěrům a také míry úvěrového rizika, které podstupují. Auditor posuzuje, zda jsou zveřejněné údaje v souladu s příslušným rámcem účetního nebo regulačního výkaznictví.

Opravné položky k pohledávkám z obchodního styku

Na rozdíl od úvěrových pohledávek mívají pohledávky z obchodního styku krátkodobý charakter. Postupy a metodologie tvorby opravných položek k těmto pohledávkám tedy většinou nevyžadují tak složitý přístup, jako je popsán v předchozím textu. Často se setkáváme s využitím informace o dnech po splatnosti jednotlivých pohledávek a koeficientů ztrátovosti přiřazených jednotlivým skupinám dnů po splatnosti.

Nicméně i zde by měly auditové postupy mimo jiné pokrýt také riziko nesprávné identifikace znehodnocených pohledávek a riziko nesprávné výše použitých koeficientů ztrátovosti (viz již popsany *back-testing*).

Daňové opravné položky

Daňové opravné položky k úvěrům a pohledávkám za klienty se u bank řídí jiným režimem než opravné položky u nebankovních institucí. Daňovou uznatelnost tvorby opravných položek pro tyto účely upravuje zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, konkrétně § 5 Bankovní rezervy a opravné položky. Tvorba daňově uznatelných položek za zdaňovací období nesmí přesáhnout 2 % z průměrného stavu brutto rozvahové hodnoty úvěrů a pohledávek z titulu jistiny a úroku.

Na auditorovi je, aby sám, nebo s využitím znalosti experta v oblasti daní posoudil, zda účetní jednotka správně vypočetla výše uvedený limit a zda ho reflektovala v kalkulaci daně z příjmů.

Obdobně auditor postupuje při ověřování výše daňových opravných položek k obchodním pohledávkám, kde jsou pravidla zmíněným zákonem upravena jinak (možná složitěji), nicméně principy posouzení ze strany auditora se nemění.

Dopad IFRS 9

Od 1. ledna 2018 by měl začít platit nový standard pro finanční nástroje IFRS 9 (v EU podléhá ještě procesu přijetí do práva EU – endorsement). IFRS 9 mimo jiné mění přístup ke snížení hodnoty (impairment) finančních nástrojů. Z modelu vzniklých (incurred) úvěrových ztrát, kde byla pro tvorbu opravné položky nutná tzv. ztrátová událost po datu prvotního zaúčtování finančního nástroje, se přechází na model očekávaných (expected) úvěrových ztrát, kde je opravná položka (až na výjimky) tvořena již od prvotního zaúčtování finančního nástroje. Ačkoliv tím dojde ke změně metody vykazování ztrát ze snížení hodnoty, přístup auditora k opravným položkám (tak jak je popsán výše) u jednotek, které vykazují podle EU IFRS by se metodicky měnit neměl. Nicméně auditor by měl v přechodném období zahrnout do plánu auditu i konverzi na tento nový standard (včetně změn procesů, kontrol i datové kvality u dané účetní jednotky a případně i dopad změn navazující lokální legislativy) a do budoucna zohlednit vyšší míru nejistoty v odhadech, jež bude vedení účetních jednotek při tvorbě opravných položek dle tohoto nového standardu nuceno činit.

Závěr

Audit opravných položek k úvěrům a pohledávkám, zejména u bankovních institucí, klade na auditora vysoké nároky, jak z hlediska technických znalostí, tak z hlediska časové náročnosti. Proto je nutné včasné plánování auditorských postupů v této oblasti, zapojení zkušenějších členů auditorského týmu a zvážení zapojení expertů. Přestože předchozí text rozhodně není vyčerpávajícím přehledem, doufáme, že pomůže orientovat se v této komplexní oblasti.

Eva Seifertová Schmidtová, Jan Zedník

Mgr. Eva Seifertová Schmidtová FCCA, CIA je manažerkou ve společnosti EY, kde působí od roku 2004. V rámci finančního auditu se specializuje na firmy z oblasti finančních služeb, zejména banky, penzijní společnosti, obchodníky s cennými papíry, leasingové a faktoringové společnosti.

Ing. Jan Zedník FCCA, CFA, CIA je auditorem a senior manažerem ve společnosti EY, kde působí od roku 2002. Je také členem Výboru pro IFRS a finanční instituce Komory auditorů ČR. Během svého působení ve finančním auditu se specializuje mimo jiné na firmy z oblasti finančních služeb, zejména banky, leasingové společnosti a obchodníky s cennými papíry.

K auditu závazků vůči úvěrovým institucím

Pavel Dolák

Petra Baranová

Dle bankovních statistik¹ patří Česká republika s průměrným růstem 6 %² za poslední tři roky mezi země Evropské unie s nejvyšším růstem bankovních úvěrů nefinančním podnikům. Objem těchto úvěrů na konci září 2016 dosáhl díky hospodářskému růstu a především dostupnosti „levných peněz“ 1 000 mld. Kč.

Od roku 2010 klesá i podíl problematických úvěrů, resp. úvěrů se selháním, a to z 9 % na nyníjších 5,1 % (51 mld. Kč). Za úvěry se selháním jsou považovány úvěry, kde je plně splácení jistiny a úroků nejisté či nepravděpodobné. I přes pozitivní vývoj bankovních statistik a obecné

povědomí o způsobu auditu závazků vůči úvěrovým institucím se pokusíme stručně připomenout některá specifika v této oblasti.

Kontrola plnění podmínek úvěrové smlouvy

Z auditního pohledu je klíčové porozumět podmínkám úvěrové smlouvy s důrazem na podmínky úvěru a následné odsouhlasení splnění těchto podmínek v auditní dokumentaci.

Neuhrazení splátky jistiny a úroku ve stanoveném termínu a výši je obecně považováno za porušení úvěrové smlouvy, které může vést až k tomu, že banka bude požadovat okamžitou úhradu neuhrazené výše úvěru. Obdobné následky jsou spojovány i s neplněním požadovaných finančních ukazatelů (tzv. kovenant) stanovených v úvěrové smlouvě. Tyto ukazatele vychází převážně z konkrétních položek finančních výkazů a jsou sledovány v pravidelných časových intervalech, nejčastěji k datu účetní závěrky. Zde je vhodné upozornit na nutnost porozumět přesné kalkulaci daného ukazatele a dodatečným úpravám konkrétních položek výkazů (například vyloučení transakcí a vztahů se spřízněnými osobami, některým nepeněžním operacím), které se liší u jednotlivých úvěrových smluv. Jiným specifikem může být požadavek úvěrové smlouvy použít pro kalkulaci ukazatele ocenění stanovené externím znalcem. Ukazatele odrážejí specifika předmětu podnikání účetní jednotky; pro ilustraci uvádíme nejčastěji užívané ukazatele a požadované hodnoty pro nemovitostní a developerské společnosti³:

- Loan-to-value / Loan-to-cost (podíl úvěru na hodnotě nemovitosti) – max. hodnota 70 % (u hotelových projektů 64 %);

- Debt-service-coverage ratio (ukazatel dluhové služby) – min. hodnota 1,2 (u hotelových projektů 1,4);
- Pre-letting ratio (předpronájem) – min. hodnota 45 % – 50 % (u průmyslových projektů a skladů 65 %).

Mimo dodržování finančních ukazatelů obsahuje úvěrová smlouva celou řadu dalších podmínek, jejichž nesplnění může mít na společnost stejný dopad jako nesplnění finančních ukazatelů. Jedná se například o souhlas banky v souvislosti s fúzí a odštěpením, výplatou dividend, prodejem či nákupem vybraného majetku, s vybranými transakcemi se spřízněnými osobami. Dále úvěrové smlouvy v mnoha případech podmiňují uzavření smluv na finanční instrumenty (např. úrokové swapy), případně převedení určité výše finančních prostředků na depozitní bankovní účty, kde je použití těchto prostředků podmíněno souhlasem banky. Neméně důležitou povinností vůči bance je i předkládání finančních informací (nejčastěji auditované účetní závěrky) v požadovaných termínech a rozsahu. Specifickým příkladem jsou úvěry, které banka sice poskytne jednotlivým účetním jednotkám, ale kovenanty jsou kalkulovány a sledovány na základě konsolidované účetní závěrky skupiny. V tomto případě je nezbytné zohlednit tuto skutečnost v auditní strategii a vyžádat si od skupinového auditora například relevantní potvrzení o ověření splnění finančních ukazatelů. V případě nesplnění finančních ukazatelů

¹ Bankovní statistika září 2016 – Komentář k hlavním indikátorům, ČNB

² Měnová a makrobezpečnostní politika v současné fázi hospodářského a finančního cyklu, Vladimír Tomšík, Kolokvium ČNB, Praha, 18. října 2016

³ KPMG Property Lending barometer 2016

nebo ostatních povinností dochází v praxi spíše než k „zesplatnění“ celého úvěru na základě dohody banky s účetní jednotkou k realizaci nápravných opatření, například formou úhrady mimořádné splátky či dozajištění úvěru. Pro účely účetní závěrky je vhodné, aby si účetní jednotka od banky vyžádala potvrzení, že banka poskytuje výjimku z plnění daného ukazatele (tzv. waiver). Otázkou je ochota banky vydat toto potvrzení a stanovit termín udělení výjimky. V rámci českého účetnictví se zatím neuplatňují požadavky IAS 1 (body 73–76) upravující různé podmínky, které mohou nastat, a jejich vliv na prezentaci úvěru. V případě neuhrazení splátek úvěru v požadovaném termínu je situace složitější a často vede přes restrukturalizaci úvěru až k využití zástavních práv. Nesplnění podmínek úvěrové smlouvy má důsledky pro účetní jednotku a její účetní závěrku a následně na zvolenou auditní strategii. Nejedná se pouze o prezentaci daného úvěru jako krátkodobého závazku, ale neméně důležitý je i dopad na splnění předpokladu neomezeného trvání účetní jednotky a jeho ověření v souladu s relevantním standardem ISA 570.

Informace v příloze

Novela zákona o účetnictví a vyhlášky č. 500/2002 Sb. přinesla změnu rozsahu a struktury požadovaných informací dle kategorie dané účetní jednotky. Mezi základní informace (explicitně uvedené v platné legislativě), které jsou povinné pro všechny účetní jednotky, patří mimo jiné i uvedení výše úvěrů s dobou splatnosti delší než pět let od rozvahového dne, celkové výše úvěrů, které jsou kryty věcnými zárukami s uvedením jejich povahy a formy (včetně zástavy obchodního podílu v samotné účetní jednotce), a v neposlední řadě celkové výše úvěrů (dluhů). Nově se u velkých, středních a ostatních účetních jednotek s povinným auditem uvádí výše úroků, které byly v účetním období kapitalizovány do ocenění majetku, pokud se tak účetní jednotka rozhodla. Další požadované informace v příloze, v souvislosti se závazky k úvěrovým institucím, nejsou v naší nové úpravě uvedeny explicitně, ale mohou být nezbytné pro vysvětlení a doplnění rozvahy a výkazu zisku a ztráty dané účetní jednotky. Může jít například o uvedení měny úvěru, způsobu úročení a splácení. Pro ilustraci rozsahu dodatečných informací může posloužit vzorová příloha v účetní závěrce 2016 zveřejněná na webu Komory auditorů www.kacr.cz v sekci Předpisy a metodika – Metodická podpora – Metodické pomůcky. Specifickým požadavkem je v souvislosti s porušením podmínek úvěrové smlouvy, třeba z důvodu nesplnění bankovních kovenantů, popis této skutečnosti a vlivu na zajištění předpokladu neomezeného trvání účetní jednotky. Dále se jedná o popis následné události spojené kupříkladu s dodatečným poskytnutím výjimky na plnění kovenantu bankou či uzavření dohody o řešení vzniklé situace, např. provedením mimořádné splátky. Současné požadavky IFRS (respektive

IFRS 7, IAS 1) na zveřejnění informací pro tuto oblast jsou významně obsáhlejší, než je požadováno českou účetní legislativou. Jde například o zveřejňování senzitivity analýz, kalkulací reálné hodnoty závazku. Tato situace se ještě prohloubí přijetím IFRS 9.

Ostatní

V souvislosti s poskytnutím úvěru banka požaduje ve většině případů úhradu nákladů spojených s poskytnutím úvěru, tzv. arrangement fee, a tento poplatek je pak časově rozlišován po dobu poskytnutého úvěru. ISA 505 (Externí confirmace) ani jiné auditní standardy výslovně nevyžadují, aby byly confirmace použity i pro oblast úvěrů. Přesto externí confirmace představují obvykle nespolehlivější zdroj informací, a to nejen o zůstatku úvěru k datu účetní závěrky, ale i o ostatních skutečnostech, které jsou jinak obtížně zjištělné (např. jednotlivé zajištění úvěru).

Pavel Dolák, Petra Baranová

Ing. Pavel Dolák je senior manažer v oddělení auditu ve společnosti KPMG Česká republika. Absolvoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, je statutárním auditorem a držitelem certifikace FCCA.

Ing. et Ing. Petra Baranová vystudovala Vysokou školu ekonomickou v Praze, kde pokračuje ve studiu na doktorském stupni. Ve společnosti KPMG Česká republika pracuje na pozici asistenta auditora.

Audit zajišťovacího účetnictví

Michal Kubeš

Účetní jednotky v rámci své činnosti čelí kromě rizika podnikatelského a provozního také rizikům finančním. V praxi jde zejména o riziko měnové, úrokové a komoditní. Rizikové faktory – cizí měna, úroková míra nebo tržní cena dané komodity – ovlivňují hodnotu podkladových expozic finančních aktiv, závazků či očekávaných transakcí. Informace o řízení rizik a souvisejících nástrojích zveřejněné v účetní závěrce spolu s účetními metodami a souvisejícími způsoby zaúčtování daných nástrojů představují pro auditora předmět ověření.

Pro ilustraci popíši oblast měnového rizika, kterému je vystavený výrobní podnik, jenž část své produkce vyvážá do zahraničí, a tudíž část svých tržeb realizuje v cizí měně. Měnové riziko v tomto konkrétním případě představuje situaci, kdy se měnový kurz (např. Kč/EUR) snížá – koruna posílá, v důsledku čehož bude korunový ekvivalent cizí měny, kterou exportér v budoucnu obdrží, nižší, než kolik odpovídá současné situaci. Pro importéra, který naopak cizí měnu vydává na nákupy v zahraničí, představuje měnové riziko situaci, kdy koruna oslabuje a na pořízení stejného množství zboží (jehož cena se v cizí měně nemění) potřebuje vyšší částku korun. Obdobným způsobem se stanoví riziková pozice pro úrokové nebo komoditní riziko.

V reakci na podstupované riziko může účetní jednotka pasivně sledovat vyšší rizikové expozice a následně dopady do výsledku hospodaření. Nebo může aktivně riziko řídit mimo jiné tím, že používá nebo nově pořizuje finanční nástroje takovým způsobem, který povede k omezení rizika (zajišťovací nástroje). V našem případě exportéra by se mohlo jednat o forwardové prodeje cizí měny (měnový pár Kč/EUR, splatnost forwardů odpovídající okamžiku očekávaného inkasa EUR). Z pohledu účetního zachycení však v některých případech nastává situace, kdy se způsob vykázání zajišťované položky a zajišťovacího nástroje liší. Ve zmíněném příkladu by se měnový forward přeceňoval na reálnou hodnotu v průběhu svého života do splatnosti, zatímco o budoucích tržbách účetní jednotka nebude účtovat. Zajišťovací účetnictví tento časový nesoulad odstraní nebo alespoň zmírní.

Strategie řízení rizik a využívané nástroje

Auditor by měl v první řadě pochopit přístup účetní jednotky k řízení rizik na ekonomické úrovni a porozumět nástrojům, které účetní jednotka k zajištění identifikovaných rizikových expozic používá. Široké uplatnění jako zajišťovací nástroj nacházejí finanční deriváty. Může se jednat o forwardy (měnové, komoditní), swapy (měnové, úrokové), opce (měnové, úrokové,

komoditní). Při posouzení, zda je daný nástroj vhodný pro použití v rámci zajišťovacího účetnictví, auditor vyhodnotí možné scénáře změny hodnoty zajišťovacího nástroje ve vazbě na změny hodnoty zajišťované položky (podkladové rizikové expozice).

Podmínky pro vedení zajišťovacího účetnictví

Důležité je zmínit, že zajišťovací účetnictví může účetní jednotka aplikovat, ale není to povinnost. I deriváty pořízené za účelem zajištění (případně jiné zajišťovací nástroje) mohou být z účetního pohledu označeny jako deriváty k obchodování a jako takové vykázány v účetní závěrce.

Pokud se však účetní jednotka rozhodne aplikovat zajišťovací účetnictví, je třeba, aby dodržela pravidla pro vedení zajišťovacího účetnictví. V první řadě jde o definování rizika, které plánuje zajistit, způsob a frekvenci měření této rizikové expozice a o identifikaci nástrojů, které budou k zajištění použity. Zároveň je povinná provést vyhodnocení efektivity zajišťovacího vztahu. Toto testování se provádí před započítáním zajišťovacího vztahu (výpočtem nebo porovnáním kritických parametrů zajišťované položky a zajišťovacího nástroje) a následně, minimálně k datu účetní závěrky.

Úlohou auditora je posoudit soulad strategie řízení rizik se směrniceovou základnou, vhodnost a dostatečnost dokumentace zajišťovaných položek a zajišťovacích nástrojů a provedených testů efektivity zajištění. V praxi je pravděpodobné, že pro kvalifikované posouzení auditor využije specialistu na finanční nástroje a jejich ocenění s praktickými zkušenostmi se zajišťovacím účetnictvím.

Pozor, pane kolego, rozdíl mezi námi je jen ve splatné a odložené dani.

Kresba: Ivan Svoboda

Zajišťovací účetnictví podle IFRS 9

Nový standard IFRS 9 přináší v oblasti úpravy zajišťovacího účetnictví změny zejména v oblasti definice přístupu k zajišťování rizik – tzv. rizikovou strategii, kde je kladen větší důraz na propojení strategie a metod zajišťovacího účetnictví a skutečně používaných postupů s cílem omezit pouze formálně nastavené zajišťovací účetnictví (motivované např. z daňových důvodů). Dále mění povinnost kvantitativního testování efektivity zajišťovacího vztahu, zavádí tzv. rebalancování a rozšiřuje možnosti pro zajišťované a zajišťovací nástroje.

Závěrem krátké shrnutí. Auditor by měl v rámci svého testování a vypracování auditní dokumentace vyhodnotit, zda účetní jednotka postupuje při aplikaci

zajišťovacího účetnictví v souladu s požadavky účetních předpisů. Měl by posoudit metody a úroveň dokumentace, proces řízení finančních rizik, testování efektivity a způsob zaúčtování zajišťovaných položek a souvisejících zajišťovacích nástrojů včetně dodatečných povinných informací v příloze účetní závěrky.

Michal Kubeš

Ing. Michal Kubeš je senior manažer v oddělení auditu finančních institucí ve společnosti KPMG Česká republika Audit. Absolvoval Vysokou školu ekonomickou v Praze a je držitelem certifikace FCCA. Další předchozí pracovní zkušenosti získal ve společnostech ING Barings Praha a Raiffeisen Capital and Investment Praha.

Rozhovor s Petrem Koblíkem, generálním ředitelem Burzy cenných papírů Praha

O burzovním světě, účetních předpisech a regulaci

Pražskou burzu vedete přes 12 let a v poslední době Vám přibýlo zodpovědnosti v souvislosti s novými úkoly v CEESEG AG (CFO společně se stejnou pozicí ve Wiener Börse AG). Navíc jste přijal novou roli v Radě pro veřejný dohled nad auditem. To jste se v burzovním světě tak nudil?

Ne, nenudil, ale říkal jsem si, že bych se mohl pokusit posunout trochu toho know-how z kapitálového trhu i do jiných oblastí. Ten spouštěcí faktor bylo IFRS. Jako jednu z překážek rozvoje kapitálového trhu a zejména v oblasti tolik vzývaných přeshraničních aktivit investorů a emitentů, vidíme, že firmy používají české účetní standardy. Ve chvíli, kdy se rozhodnou cokoliv udělat na kapitálových trzích nebo hledají mezinárodního investora, financování apod., zjišťují, že musí přejít na IFRS. To je většinou drahé a zdlouhavé a třeba tím promeškají vhodný okamžik k realizaci transakce.

Druhá věc je, že české účetní standardy a výkazy, které podle nich firmy publikují, jsou pro mě, ale i pro většinu profesionálů na kapitálových trzích nečitelné a nic neříkající. Dostal jsem tedy nápad, že jako burza začneme hlasitě prosazovat možná až extrémní názor, že je třeba pohřbit české účetní předpisy a nahradit je plně IFRS. Většina reakcí od lidí pracujících pro stát byla dost hysterických „ne, to nejde“. Ovšem nikdy jsem úplně nedostal odpověď, proč to nejde.

Petr Koblík pracuje v oblasti investičního bankovníctví již 23 let. Během své kariéry působil v představenstvech ve vedoucích pozicích několika institucí v České republice a v představenstvech 4 východoevropských burz cenných papírů. Dnes je předsedou představenstva pražské burzy, Centrálního depozitáře cenných papírů a energetické burzy PXE. Zároveň je členem představenstva Wiener Börse a členem představenstva evropské federace burz.

No a skoro pravý opak byl, když jsem se setkal s profesionály, většinou poradci ze soukromé sféry. Od nich zazněla téměř úplná podpora. Tak jsem se

sešel s několika lidmi, kteří jsou autoritami v oboru účetnictví, výkaznictví a auditu. Zřejmě se jim mo- je názory, nejen na IFRS, líbily a výsledkem byla mi- mo jiné pozvánka do Rady pro veřejný dohled nad auditem.

O jaké úkoly v RVDA půjde? Co bude Vaší zodpovědností?

Jsem ve skupinovém poradním sboru a musím říci, že se tam zatím rozkoukávám, takže bych o speciál- ních úkolech zatím nemluvil, ale předešlá odpověď trochu napoví. Nejsem evropský federalista, myslím si, že v EU nejde sjednotit vše, třeba i s eurem se to ukazuje jako „dost těžká písemma“. Ale rozhodně si myslím, že by šlo sjednotit účetní předpisy po vzoru US GAAP. Tedy kdyby se opravdu chtělo.

Běžný člověk vnímá burzu jako finanční insti- tuci. Podle Vašeho dřívějšího vyjádření je to spíš technologická firma poskytující platformu pro obchodování. Změnilo se za poslední dobu ně- co v tomto smyslu nebo je technologická funkce burzy ještě důležitější než dříve?

Ano i ne. Stále se hlavně považujeme za techno- logickou a řekněme infrastrukturální firmu. Ta dru- há charakteristika je platná zejména pro dceřiný Centrální depozitář cenných papírů. V posledních letech mám pocit, že jsme také napůl právníci. Šílená regulatorní smršť, která se na nás valí, jak na lokální úrovni, tak hlavně z EU nás značně vytě- žuje. EU se v oblasti kapitálového trhu rozhodla být enormně aktivistická a řídí a směřuje vývoj. Je to často jako Státní plánovací komise – „závěry sjezdu strany splníme, kdyby na chleba nebylo“. Mnohdy sedím s našimi právníky, managementem a analy- tiky našich systémů a jednoduše nevíme, co máme dělat. Existuje třeba nějaké nové nařízení a chybí k němu prováděcí předpisy. EU přesto drží nějaký nereálný termín platnosti, o kterém sice všichni vě- dí, že se posune, ale nikdo neví kam. A my musíme na základě tohoto zmatku přeprogramovat systém, a po nás to musí udělat i členové. Tak sedíme, odha- dujeme, „to tam asi zůstane, to můžeme začít psát, tohle je úplně nesmysl, to musí vypadnout, s tím po- čkáme“ atd...

CEESEG AG je minimálně v našem regionu představitelem konsolidace veřejných trhů. Přitom hlavní úlohou trhu je, jak jste výše po- tvrdil, zejména poskytování technické platformy pro realizaci a vypořádání obchodů. Jak nároč- né je konsolidovat technické platformy a tím získat prospěch ze synergií?

Když se konsolidace technologických platforem dělá ve správný okamžik, není to tak problematické. Fakt je, že zkonsolidování technologie obchodování je také tím jediným, co se po Evropě v procesech

konsolidace tržní infrastruktury daří. Tam jsou také největší synergie. Úplně spojit dva kapitálové trhy „cross border“ za nynějšího stavu legislativy nejde.

Vaše role v CEESEG AG je CFO. Takže k finan- cím a k auditu máte blízko. Jaká jsou Vaše oče- kávání ve vztahu k auditorovi účetní závěrky?

Zrovna nyní o tom ve firmě hovoříme. Jak jsem již zmínil, jsme firma spíše technologická, takže s naším auditorem budeme probírat, zda trochu nezměnit zadání. U nás není až tak moc práce s kreditním rizi- kem, counterparty rizikem, finančními deriváty, oce- něním dcer, investicemi a dalšími obvyklými „špeky“, které auditory vytěžují v jiných firmách. Nás více za- jímá jeho názor na bezpečnost IT, rizika spojená s únikem dat apod.

Burza je trh. Regulátorem trhu je ČNB. Jak funguje z Vašeho pohledu spolupráce mezi bur- zou, regulátorem a emitenty? Jsou tam oblasti ke zlepšení, nebo vše funguje tak, jak má?

Vždy je co zlepšovat, ale mnohokrát jsem již řekl, že máme jasně nejlepšího regulátora ve střední a vý- chodní Evropě. Naprosto věcný, rychlý, flexibilní, transparentní ve svých rozhodnutích, většinou spíše tíhnoucí k liberálnímu výkladu. Když to trochu pře- ženu, regulátoři v některých jiných zemích fungují tak, že když něco chcete, musíte v lokálním jazyce vše sepsat, obálku podstrčíte pod zavřenými dveřmi

a za měsíc dostanete odpověď „NE“. V případě ČNB pošlete mail v angličtině a za dva dny dostanete názor, mnohdy třeba přísný, ale s věcnou argumentací, plus radu, jak s tím dál naložit.

V jednom článku jsem se dočetl, že Vaše kalkulačka vyšla na 40 tisíc Kč. Co umí navíc kromě sčítání, odčítání, násobení a dělení? Jak rychle se ta investice vrátila?

No to byla trochu „novinářská kachnička“. Je to stará HP, která už se dávno nevyrobí, ale je to „special edition“, možná tehdy stála kolem 300 dolarů. Pan redaktor si asi našel nějakou dnešní cenu z aukce, to je dost možné. Zajímavé na ní je, že používá (jako všechny staré HP) takzvanou RPN. Což je reverzní polská logika výpočtu. Nemá znaménko „rovná se“, ale pracuje se čtyřmi registry, mezi kterými dělá operace, a tedy nepotřebuje závorky. Když to umíte používat, je to mnohem, mnohem rychlejší. Když jsem na začátku 90. let dorazil poprvé na Wall Street, měli ji tam všichni. A co si s ní užijete legrace, když si ji někdo půjčí a po pár marných zuřivých pokusech jí odloží, když ne najde rovnítko.

Poznali jsme se při sportu. Máte ještě, kromě manažerského golfu, příležitost obléct se do trička, vzít tenisky a jít si dát do těla?

Tak nejdříve k tomu golfu, rozhodně bych ten golf, co se snažím hrát, nenazval manažerským. Představa, že se na golf chodí projít a pokecat, je dost lichá, alespoň tedy pro mě. „Manažerské“ turnaje téměř nehrají. Snažím se hrát na trochu sportovnější úrovni, což mnohdy znamená i propocené triko. Obejít třeba takový kopcovitý Karlštejn, v časovém limitu daném pravidly, se solidním výsledkem, to je 10 km ostré chůze s desetikilovým bagem na zádech, který si 50x sundáte a nandáte, k tomu 60 švihů naplno plus třeba jednu tolik cvičných, a na každý úder se úplně soustředit, protože i jedna hodně podceněná rána vám na této úrovni likviduje výsledek. Prostě sport.

Z ostatních sportů je to stále hodně lyžování, kolo, nohejbal a závodní mariáš, bohužel už méně můj oblíbený squash. Super je, že spoustu sportů už dělám s oběma syny. Tedy mnohdy už jim nestačím...

Rozhovor vedl Milan Zelený

Test: Finanční nástroje

Vyberte vždy jen jednu z variant, kterou považujete za nejspornější.

1. Která z následujících položek není finančním nástrojem:

- a) pohledávka za odběratelem,
- b) směnka,
- c) stravenky nakoupené od poskytovatele poukázek dosud nepředané zaměstnancům.

2. Mezi povinné informace uváděné v příloze patří dle českých předpisů pro všechny účetní jednotky mimo jiné výše úvěrů, které mají dobu splatnosti delší:

- a) než 5 let od rozvahového dne, celková výše úvěrů, které jsou kryty věcnými zárukami, a celková výše úvěrů (dluhů),
- b) než 2 roky od rozvahového dne, celková výše úvěrů, které jsou kryty věcnými zárukami, a celková výše úvěrů (dluhů),
- c) než 5 let od data poskytnutí, celková výše úvěrů, které jsou kryty věcnými zárukami, a celková výše úvěrů (dluhů).

3. Pokud se společnost účtující podle ČÚP rozhodla, že bude kapitalizovat úroky do ocenění majetku a má povinný audit:

- a) má povinnost uvést výši úroků, které byly v účetním období kapitalizovány do ocenění majetku jen, pokud je velkou účetní jednotkou,
- b) může si vybrat, zda uvede vyšší úroků, které byly v účetním období kapitalizovány do ocenění majetku,
- c) má povinnost uvést výši úroků, které byly v účetním období kapitalizovány do ocenění majetku.

4. Společnost používá zajišťovací účetnictví, ale nemá zpracovanou dokumentaci rizik, zajišťovaných položek a zajišťovacích

nástrojů. Která z níže uvedených reakcí auditora je správná:

- a) vyzve vedení společnosti, aby chybějící dokumentaci doplnilo,
- b) vyzve vedení společnosti, aby opravilo účetnictví tak, jako by společnost zajišťovací účetnictví nepoužívala,
- c) vyzve vedení společnosti, aby informaci o chybějící dokumentaci zveřejnilo v příloze účetní závěrky.

5. Interní procesy a kontroly vztahující se k úvěrovému riziku auditor:

- a) nemusí brát v úvahu, protože audit opravné položky je vždy založen na substantivním testování (testech věcné správnosti),
- b) musí identifikovat a porozumět jim,
- c) posuzuje pouze v případě, že opravná položka zaúčtovaná společností je významná (materiální).

6. Opravné položky k pohledávkám budou oproti stávající úpravě v IAS 39 nově dle IFRS 9:

- a) v podstatě stejné,
- b) zpravidla nižší,
- c) zpravidla vyšší.

7. Klasifikace finančních závazků se v IFRS 9 oproti IAS 39:

- a) nezměnila,
- b) změnila, a to tak, že počet kategorií poklesl na polovinu,
- c) změnila, a to tak, že počet kategorií se výrazně zvýšil.

8. České účetní předpisy pro podnikatele:

- a) vždy požadují diskontovat finanční závazky na současnou hodnotu,
- b) umožňují diskontovat finanční závazky na současnou hodnotu dle rozhodnutí účetní jednotky,
- c) zpravidla neumožňují diskontovat finanční závazky na současnou hodnotu.

9. IFRS 9 Finanční nástroje platí:

- a) jen pro banky,
- b) pro banky, pojišťovny a ostatní finanční instituce,
- c) platí pro všechny účetní jednotky vykazující dle IFRS.

10. Povinná zveřejnění o rizicích spojených s užíváním finančních nástrojů najdeme v:

- a) IFRS 9,
- b) IFRS 7,
- c) IFRS 13.

Test připravil Milan Zelený

Deloitte.**Vedoucí partnerkou Deloitte ČR bude
Diana Rádl Rogerová**

Vedoucí partnerkou poradenské a auditorské společnosti Deloitte ČR bude od 1. prosince 2016 Diana Rádl Rogerová.

Střídá Josefa Kotrbu, který tuto

pozici zastával od roku 2010 a nyní přebírá funkci prezidenta české kanceláře. Vystudovala mezinárodní vztahy na Vysoké škole ekonomické v Praze. Posledních deset let působila v Deloitte jako partnerka v oddělení auditních služeb.

Zodpovídá rovněž za tým expertů poskytujících poradenství finančním institucím v Česku a za služby pro odvětví nemovitostí ve střední Evropě.

-SK-**Pavel Pražák se stal novou posilou TPA Audit**

Pavel Pražák v říjnu nastoupil do společnosti TPA na pozici senior manažer do oddělení TPA Audit. Posílil tak tým

nedávno rebrandingované společnosti, která plánuje další rozšíření svého působení na evropském

trhu, zejména v Německu. Právě německy hovořícím klientům nebo klientům s obchodními vazbami v německy hovořících zemích se bude nově věnovat Pavel Pražák. Do TPA přichází ze společnosti PwC, kde působil v oddělení auditorských služeb, přičemž dva roky strávil v mnichovské pobočce

PwC. Pavel Pražák je absolventem Vysoké školy ekonomické v Praze. Je českým statutárním auditorem a členem certifikovaných účetních ve Velké Británii (FCCA). Hovoří plynule anglicky a německy a mezi jeho záliby patří sport – kolo a lyže. Je ženatý a má dvě děti.

-SkJ-**Co najdete v e-příloze č. 9/2016****Přístup k e-příloze Auditor**

E-příloha Auditor vychází souběžně s tištěným časopisem Auditor v elektronické podobě. Pro auditory je ke stažení v uzavřené části webových stránek Komory auditorů www.kacr.cz, kam se lze dostat pod přihlašovací jménem a heslem. Auditři také mohou požádat o zaslání e-přílohy e-mailem na: sikorova@kacr.cz. Předplatitelům je e-příloha zaslána e-mailem.

Právo

- Proč nejsou stíhány územní samosprávné celky

- Aktuální vývoj v oblasti souběhu
- Revoluce v souběhu funkcí?
- Souběh funkcí člena statutárního orgánu a zaměstnance

Zaznamenali jsme

- Praha si nechá vypracovat audit nakládání s městským majetkem
- Audit odhalil závažné chyby
- Vedení Benešova nechalo prověřit své předchůdce
- Manažeři nemocnice ve Zlíně jsou podezřelí ze zkreslování údajů o hospodaření

- O kouzlech s čísly ve špitále kraj věděl

-Vel-

AUDITOR, číslo 9, 2016, ročník XXIII, povolení MK ČR 6934, ISSN 1210-9096. **Vydává:** Komora auditorů České republiky, IČ 70901473.

Redakční rada: předseda Ing. Jiří Pelák, Ph.D., místopředseda doc. Ing. Ladislav Mejzlík, Ph.D., Jarmila Melichová, Ing. Jiří Mikyňa, prof. Ing. Libuše Müllerová, CSc., Ing. Jana Skálová, Ph.D., Ing. Petr Vácha. **Redakce:** Ing. Lenka Velechovská, Ph.D.

Adresa redakce: Komora auditorů České republiky, Opletalova 55, 110 00 Praha 1, tel.: 224 212 670, 224 222 178, fax: 224 211 905, e-mail: redakce@kacr.cz. **Příjem inzerce, sazba, distribuce:** Infomedia, spol. s r.o., Hrášského 15, 148 00 Praha 4, tel.: 211 149 972, 607 972 085, fax: 211 149 973, e-mail: infomedia@infomedia.cz. **Tisk:** Wendy, s.r.o., Mělník, tel.: 315 625 115. **Cena:** 95 Kč (pro členy KA ČR zdarma). Vychází 10x ročně. Toto číslo vyšlo 2. 12. 2016

© KA ČR. Všechna práva vyhrazena.

Foto na titulní straně: archiv KA ČR

